

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

7. köide Tallinnas, teisipäeval, 27. oktoobril 1925. Nr. 44 (138)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Märkused uue kassakorra kohta riigiasutustes

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

E.T.K.

omatööstuse saadused

on hinnatud kodumaa näitustel kõige kõrgemate auhindadega.

P a n g e t ä h e l e

ETK

k a u b a m ä r k i l

E.T.K. kilusid, silke, sprotte, kohvi, veine, kamajahu saab kõigist tarvitajateühingutest.

Pealadu E.T.K., Tallinn.

„Eesti Majandus“

**tööstuse, kaubanduse ja rahanduse
ajakiri.**

Senini ilmunud köidete hinnad broscheeritult:

1. köide,	1921. aastakäik	Mk. 200.-
2. „	veebr.-juuni 1923.	„ 250.-
3. „	juuli-dets. 1923.	„ 250.-
4. „	jaan.-juuni 1924.	„ 250.-
5. „	juuli-de's. 1924.	„ 250.-
6. „	jaan.-juuni 1925.	„ 250.-

**Tellimised adresseerida „EESTI MAJANDUSE“
toimetusele, Tallinn, Pikk tän. 40.**

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
 pooleaastas " 500.— " " 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

7. köide. Tallinnas, teisipäeval, 27. oktoobril 1925. Nr. 44 (138)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Märkused uue kassakorra kohta riigiasutustes. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 26. oktoobril 1925. a.

Tollipoliitika. Mitmel juhtumisel on meil põhjust olnud selle peale tähelepanu juhtida, et meil senini mingisugust sihikindlat tollipoliitikat ei ole olnud, olgugi, et tollimuutused palju sagedamad on kui mujal. Need muutused tehakse meil fihti-peale üle õõ, viiakse läbi suure kiirusega ja ilma mõtlemata, ning mõnikord hakatakse alles tagant järele kalkuleerima, missuguseid tagajärgi üks ehk teine muutus annab ja mis temaga õieti üldrahvamajanduse seisukohalt kätte saada tahati. Tants nisu ja nisujahu tollide ümber, mis praeguseni veel lõppenud ei ole, on selleks kõige parem näitus.

Tollide, nagu kõikide teiste maksude muutmised toovad endiga iga kord kaasa kaugele ulatavaid ümberkorraldusi rahvamajanduses, nii et nende muutustega üldiselt õige ettevaatlik tuleb olla ja neid ainult sel korral ette võtta kui vana tolli edasikestmine ühel ehk teisel juhtumisel otse kardetavaks muutub. Kuna iga olemasolev toll või maks nii ehk teisiti majanduslikes kalkulatsioonides arvesse on võetud ja ühel ehk teisel viisil „amortiseeritud“, siis on uus maks esialgu alati halvem kui vana, sest et iga ümberkorraldus teatavasti suuri kulusid nõuab.

Sellelt seisukohalt tuleb üldiselt selle eest hoiduda, et tollitariifis alalisi lappimisi ette võetaks, mis iga kord vastaval majandusalal kõik kalkulatsioonid segamini paiskab ja ühes sellega muidugi ka kogu majanduselule suurel määral juhuslikkuse ja spekulatsiooni pitseri peale vajutab. Kõikumised nisujahu hindades tollimuutuste eel ja järel ning nisu ja nisujahu sisseveos on hoiatavaks näituseks sellel alal. Tarvitajad on ainult nende muutuste pärast kaupmeestele ja veskitele miljonisid ja miljonisid pearaha maksnud. Üksikute tollitariifi punktide ja paragrahvide revideerimise tuleb võimalikult hoiduda. Mida meil

aga teha tuleks, ja mida meil harva, kui mitte sugugi, tehtud ei ole, on üldiste tollipoliitika juhtmõtete ja sihtjoonte revideerimine ja tollitariifi kooskõlasse viimine nende sihtjoontega. On see kord tehtud, siis jäetagu näppimine üksikute punktide kallal kuni järgmise tollitariifi põhialuste revideerimiseni.

Paberitollid. Veel enne, kui vilja- ja jahu-tollide küsimus selgitatud on, on nüüd järsku paberitollide küsimus päevakorrade võetud ja ajalehed teatavad juba rõõmuga, et „paberitoll kaotatakse kas täielikult ehk alandatakse tuntavalt“. Sealjuures on esialgu samuti pealiskaudselt arutatud, nagu seda näha on olnud ka teistel juhtumistel. „Päevaleht“ refereeris hiljuti riigikogu komisjoni koosolekut, kus kirjastajate ja trükikodade esitajad paberitollide asjus oma seisukohti avaldasid, kusjuures andmetega haruldaselt vabalt on ümber käidud. Nii seletatakse ühelt poolt, et meie paberitarvitus aastas on 15.600.000 naela esk teiste sõnadega 6¹/₂ milj klgr., ning juba paari rea pärast seletatakse, et paberitoodang Eestis oli 20,5 milj. kilo, millest läks sisemaale 834.000 kilo ehk ainult 4⁰/₁₀₀. Tegelikult aga oli Eesti paberivabrikute toodang 1924. a. ümmarguselt 30 milj. klgr. ja on arvatav sisemaa tarvitust enam lähemal esimese tõendusel s.t. 6¹/₂ milj. kilogrammile kui 800.000 klgr-ile. Näiteks on käesoleva aasta üheksa kuu jooksul produtseerinud ja sisemaale müünud:

	Produktisioon: Eestis müüdnud: (1000 klgr.)	% produktsiooni
Johansoni paberivabrik	3200	1025 32
Türi	3567	1117 31
Kohila	3658	368 10
Põhja puupapivabrik	15828	1228 8
Kokku	26253	3738 14

Kuna meie paberitarvitajad suuri paberitagitavarasid ei pea ja peost suhu elavad, siis võime arvata, et kuni käesoleva aasta lõpuni paberi sisemüük ulatab ümmarguselt 5 milj. klgr-ni. Kui siia juurde arvata paberi sissevedu ümmarguselt 500.000 klgr., (1924. a. — 472.000 klgr. ühesarvatud ka tapeedid, mida meil ei valmistata) siis tõuseb meie sisemaa paberitarvitus $5\frac{1}{2}$ milj. klgr-ni.

Mis neis andmetes iseäranis huvitav on, on asjalugu, et sisemaa müük mitte kõikides vabrikutes ühesuguse tähtsusega ei ole. Nii müüb Johanson oma produktsioonist sisemaal 32%, Türi 31%, Kohila 10% ja Põhja puupapi 8%. „Päevalehe“ andmed, et produktsioonist sisemaale läks ainult 4%, ei käi mitte meie paberivabrikute toodangu kohta üldse, vaid käivad ainult Põhja puupapivabriku kohta, kes eelmisel aastal paberit sisemaale peaaegu ei müünud. Loomulikult oli siis teiste vabrikute müük võrdlvalt veel suurem kui käesoleva aasta andmed näitavad. Sellega on üksikute vabrikute huvi siseturu vastu palju suurem, kui seda üldise toodangu järele võiks otsustada.

Mis puutub paberi hindadesse, siis on kindlad ja võrreldavad andmed olemas rotatsiooni paberi kohta, mida meie ajalehed aastas ära tarvitavad ümmarguselt 100.000 puuda, aga mitte 5 milj. puuda, nagu „Päevalehes“ välja on kalkuleeritud. („Päevaleht“ kirjutab sõna sõnalt: „ajalehtede peale läheb päevas 350 puuda või aastas 5 milj. puuda.“) Rotatsiooni paberi hind on praegu 440 mk. puud franko trükikoda, sellesama paberi hind fob Tallinna sadam on praegu 15 nstrl. 5 shil. tonn, teiste sõnadega 453 mk. puud, nii siis 13 mk. kallim kui siinsetele trükikodadele kodu kättetoodult. Rootsis on praegu siseturu hind 275 krooni tonn, ehk 451 mk. puud, Saksamaal on siseturu hind 345 rmk. ehk 500 mk. puud. Nii on meil rotatsiooni paberi hinnad odavamad kui ilmaturu hinnad ja odavamad kui trükikojad teistel väljaveo maadel osta saavad. See näitab, et Eesti paberivabrikud nähtavalt aru saavad, kui väikese tähtsusega neile siseturg on, ja et nad ei püüa rotatsiooni paberi alal seda kaitset ära kasutada, mis tollitariif annab. Rotatsiooni paberi toll on teatavasti 5,2 kuldsantiimi klgr-st ehk 64 mk. puudast. Nii võiks meil ilmaturu ja siseturu hinna vahe tõusta vähemalt 64 margani.

Mis puutub teistesse paberisortidesse, siis on siin võrdluste tegemine väga raske, sest et väljamaa hinda käepärast ei ole. „Päevaleht“ kirjutab selles suhtes, et kirju-

tuspaber Soomes maksab 842 mk. puud ja meil seesama paber maksab 1260 mk. puud. Toll on 240 mk., vedu ja kinnitus 60 mk. sellega peaks meie sedasama Soome paberit saama osta 1142 margaga; kuhu 100 marka jääb, ei ole teada. Õige võrdluse saaks siis, kui teada oleks mis see kirjutuspaber Soome siseturul engros maksab. Mis puutub siinsetesse hinnakõrgendustesse, mis „Eesti Paber“ olla kohe pärast oma asutamist maksma pannud, siis tõendatakse selle kohta, et „Eesti Paber“ praegu nr. 5 kirjutuspaberit müüb hinnaga 1200 mk. puud, kuna sedasama paberit enne sündikaadi asutamist on müüdnud 1300–1350 mk. puud; nr. 8 kontsept paber tuleb praegu turule 700 margaga puud kuna teda enne müüdi 750 margaga puud. Üldse ei olla „Eesti Paber“ oma asutamisest saadik mingisuguseid hinnakõrgendusi ette võtnud. „Eesti Paberi“ asutamise otstarve ei olla olnud mitte hindade kõrgendamine siseturul, millega vaevalt midagi muud kätte võib saada, kui ainult rahulolematust ja võitlust tollide alandamise pärast, vaid see olla olnud paberivabrikute müügiriisiko ühetaoline jaotus. Enne sündikaadi asutamist pidid vabrikud, kes suuremal määral siseturule müüsid, nagu näiteks Johanson, suurt riisikot kandma, mis ühenduses on maksude visa sissetulekuga müükidest, kuna vabrikud, kes omale turgusid väljamaal suutsid soetada, müükidest siseturul hoopis eemale hoidsid, ehk neid toimetasi ainult puhta raha eest, nagu Põhja puupapi. Nüüd kannab müügiriisikot „Eesti Paber“ ja müüvad kõik vabrikud ühtlastel tingimistel. Kui rasked või kerged need tingimised on, selle üle lähivad ostjate ja müüjate arvamisest loomulikult lahku, kuid kõrvaltvaatajale ei paista nad mitte iseäranis rasketena. „Eesti Paber“ müüb nimelt lahtisel arvel ilma protsentideta 30 päeva peale ja nõuab pärast seda arve tasumist kolmekuulistest vekslites. Nii siis saavad paberitarvitajad „Eesti Paberilt“ neljakuulise krediidi. Selle krediidi suuruse kohta teatab meile „Eesti Paber“, et 1. oktoobriks lahtiseid arveid oli 36.638.000 mk. ja paberitarvitajate vekseid 24.915.000 mk.

Mis puutub paberivabrikute teenistusse, siis ei ole see igatahes mitte nii hirmuäratavalt suur, kui kirjastajad seda näevad. Johanson'i paberivabrikul olla $1\frac{1}{2}$ miljonilise põhikapitali juures $2\frac{1}{2}$ milj. puhastkasu olnud ja ta olla 43 milj. amortiseerimiseks kulutanud. See ei ole mitte õige, sest vabriku bruttokasu oli $2\frac{1}{2}$ milj. mk., millest muu seas amortiseerimiseks tarvi-

tati 700.000 aga mitte 43 milj. Põhja puu-
papi vabrik tarvitas amortiseerimiseks 43,5
milj. mk. ja nimelt oma 55 miljonilisest
bruttokasust aga mitte puhas kasust.
Dividendiks maksis Põhja puupapi vabrik
20 milj. ehk 8% aktsiakapitali pealt. Kohila
ei maksnud mitte 12% vaid 25% aktsia
pealt dividendi aga selleks läks tervelt 600.000
mk., sest ka Kohilas niisama kui Johanson'i
juures on põhikapital 1 kuldrubla = 1 mk.
üMBER arvatud, teiste sõnadega, Johanson
samuti ka Kohila maksab kaugelt alla 1%
dividendi, mida mitte iseäranis suureks ei
või pidada. Sellele tuleb veel juurde lisada,
millest kirjastajad vaikisid, et Türi paberiv-
vabrik 50 miljonilise põhikapitali juures
45 milj. mk. läinud aastal kahju sai. Nii
ei ole ääretuid kasusid ühelgi paberivabri-
kul näha ja nad maksavad dividendisid, mis
harilikult laenuprotsendist madalamad on.

Meie kirjastused ei ole väljapääsemata
seisukorda pandud mitte kalli paberi ja
raskete maksutingimiste pärast, sest täiesti
asjata on nõuda, et Eesti paberitööstus
Eesti kirjastust üleval peaks, ehk ta seda
teataval määral on teinud ja praegugi teeb,
vaid Eesti kirjastused on väljapääsemata
seisukorras sellepärast, et nad Eesti raama-
turgu palju suuremana ette kujutasid, kui
see tegelikult on; ja kui nüüd kirjastatud
raamatud koormate ja koormate viisi
á 80 mk. puud ilma lahti löikamata kirjas-
tajate juurest paberivabrikutesse rändavad,
siis võib paberivabrikuid ainult selles
süüdistada, et nad ka omalt poolt
liig ohtralt kirjastajatele krediiti andsid ja nii
kirjastajad libedale teele vedasid. Eesti ra-
amatuturg on tõesti ebanormaalses seisukor-
ras, sest kogu kirjastus elab suuremal ehk
vähemal määral riigi toetusest. See näh-
tus on äärmiselt kurb, kuid kahjuks tuleb
tunnistada, et miljoniline rahvas viimastel
aastatel kirjastatud raamatute hulka ära
seedida ei suuda. Siin ei aita odav paber,
ega veel pikemaajalised krediidid edasi.

Meie ei ole käesoleval juhtumisel sõna
võtnud mitte selleks, et paberivabrikuid
kaitsta, vaid oleme ainult tarvilikuks pida-
nud tõeolusid jalule seada, mida huvitatud
pooltel harilikult viisiks on oma väidete
kasuks väänata.

„E. M.“ on seisukohal asunud, et kõr-
geid kaitsetollisid meie paberitööstusele ega
ka teistele eksport-tööstustele tarvis ei ole.
Meie suurem paberivabrik ei tarvitagi neid
tollisid, kuid vähemad ja iseäranis need,
kelle valmistuskulud nende asukoha tõttu
suureks tõusevad, ei suuda ilma kaitsetollita

võistlust välja kannatada ja sattuvad arva-
tavasti tollide kaotamise korral kõige ras-
kemasse seisukorda. Riigikogul, kes seda
küsimust arutab ja otsustab, ei tule sel pu-
hul välja minna mitte niipalju kirjastajate
seisukohalt kui paberitööstuse olemasolu
seisukohalt. Kui arvatakse, et suurem osa
vabrikuid tuleb likvideerida, siis võidakse
tollid kaotada, aga siis ei ole tarvis ka pä-
rast hädaldada, kui ettevõtted kitsikusse
jäävad ja töölisel tšavale heidetakse.
Loota, et tollide ära kaotamine vabrikuid
sunnib ennast ümber korraldama, on asjata,
sest vabrikud oleks seda arvatavasti kõik
juba teinud, et oma teenistust suurendada,
kui neil selleks kapitali käepärast oleks ol-
nud. Kahjuks on nende kasud, nagu nä-
gime, liig väikesed selleks olnud, et ümber-
korraldusi ette võtta.

Paberitollide küsimus, nagu juba alguses
õeldud, on ainult osa meie tollide problee-
mist, kuid lahutamata osa. Paberitollisid
võib alandada, võib isegi olla, et neid hoo-
pis ära kaotada võib, kuid siis peavad üht-
lasi kaduma ka teised tollid, ning esimeses
järjekorras tollid esimese järgu tarbeainete
pealt, mis meil elukallidust tõstavad ja sel-
lega ühes ka paberi produktsiooni hindu.
Tahame meie oma paberitööstust, mis üks
vähestest kui mitte ainus tööstusala ei ole,
kus toodang ennesõjaaegsest kõrgemale on
tõusnud, alal hoida, siis peame selle eest
hoold kandma, et ta välisurgudel võistlus-
võimeline oleks. Seda ei saa aga mitte
kätte paberitollide kaotamisega, vaid valmis-
tuskulude vähendamisega, kus üldine tollide
alandamine suurt osa etendab.

Nisu ja nisujahu tollid.

Õtse samasuguse probleemi ees seisame tera-
vilja- ja jahutollide kü-
simuses. Ka siin on nelja aasta jooksul
rida katseid tehtud. Mais 1921. a. pandi
jahu neljakümnemargalise tolli alla, mis
vebruaris 1922. a. tõsteti kuni 160 mar-
gani; 25. juunist 1924. a. pandi toll ka ni-
suterade peale ja tõsteti ühtlasi jahutoll.
Nisuterade toll määrati 4 kuld sant. klgr.
pealt ja jahutoll 15 kuld sant. 4. juunil
samal aastal tõsteti nisuterade tolli 75% ja
jäeti jahutoll muutmata, 5. juulil tõsteti ni-
suterade tolli 275% ja jahutoll 100%; 6.
nov. samal aastal alandas riigikogu nisuterade
toll uuesti 4 sant. peale ja jahutoll
9 sant. peale, millele hiljem järgnes valit-
suse määrus, kus nisuterade toll tõsteti 10
sant. peale klgr.-st, sõelumata nisujahu 14

sant. peale ja sõelutud, seal hulgas manna, 21 sant. peale. Ühtlasi määrati igasuguse muu jahu tolliks 9 sant. klgr.

Selle viimase määruse arutamisel on riigikogu alamkomisjon tarvilikuks pidanud uuesti nisujahu tolli 18 sant. peale alanada.

Selle järele olid tollimäärad markades puudast nagu alamal:

	Nisu	Nisujahu
1. mai 1921. a.	tollita	40 mk. pd.
28. veebr. 1922. "	tollita	160 " "
25. jaan. 1924. "	49 mk. pd.	185 " "
4. juuni " "	86 " "	185 " "
5. juuli " "	184 " "	370 " "
6. nov. " "	49 " "	103 " "
8. mai. 1925. "	123 " "	258 (sõelutud) mk. pd.
		172 (sõelumata) mk. pd.
Rk. komisj. kavatsus	123 " "	222 " "

Selle mängu tagajärjed, nii nagu nad avalduvad väliskaubanduse andmetes, on järgmised: 1921. a., kui jahu esialgu tollita oli ja hiljem 40 margalise tolli alla pandi, toodi meile sisse nisuteri 1 tn. ja nisujahu 11.597 tn., 1922. a. toodi nisu sisse 120 tn. ja nisujahu 14.371 tn. Kevadel maksmapandud kõrgendatud nisujahu tolli põhjal hakkas ennast kohalik jahuveski korraldama, mille tagajärg oli, et 1923. a., kus see kõrgendatud toll veel maksis, nisu sisse toodi 16.387 tonni ja nisujahu 13.380 tonni. 25. jaan. 1924. a. pandi nisu peale 49 margaline toll puudast kuna nisujahu tolli tõseti 25 mk.

Enne O. Strandmann'i esimest tollikõrgendust toodi maikuu jooksul 2619 tonni nisuteri sisse, kuna juunis mitte üks tonn ei toodud ja selle vastu toodi 854 tonni nisujahu ning juulis, arvatavasti suurelt osalt enne tollikõrgendust 1041 tonni; augustis ja septembris nisuterade sissevedu peaaegu ei olnud, see algab täie hooga peale tollide alandamist riigikogu poolt, kuid ühtlasi tõuseb ka enneolemata kõrgusele nisujahu sissevedu, mis detsembrist veebruarini oli ümmarguselt 1¹/₂ tuhat tonni kuus.

Novembrikuust peale, millal riigikogu poolt määratud tollid maksma hakkasid, kuni viimase ajani on nisuterade ja nisujahu sissevedu olnud üksikutel kuudel nagu alamal (tonnides):

	Nisu.	Nisujahu.
Novembr. 1924. a.	414,1	—
Detsembr. " "	1600,3	1454,1
Jaan. 1925. a.	1156,8	1414,5
Veebr. " "	—	1513,4
Märts " "	1084,3	1140,2

Aprill " "	329,1	910,5
Mai " "	388,8	849,4
Juuni " "	709,9	779,4
Juuli " "	634,1	757,9
August " "	910,1	576,9

Neist andmetest järgneb selgesti kaks tõsiasi — esiteks, et riigikogu poolt maksmapandud tolli kestvuselt kuni käesoleva aasta aprillini nisujahu sissevedu oli 6433 tonni, nisu sissevedu oli samal ajal 4684 tonni, millest järgneb, et kohalikud veskid vaevalt kolmandiku sellest jahust valmistasid mis ära tarvitati. Nisuterade sissevedu oli keskmiselt kuus selle aja jooksul 834 tonni, nisujahu sissevedu 1287 tonni. Järgneva 4 kuu jooksul, mil kõrgendatud tollid maksmas olid, veeti nisujahu sisse 2963 tonni ja nisuteri 2643 tonni. Kõrgendatud tolli mõju tuleb avalikuks, kui sellest mõjust nii lühikese aja jooksul rääkida tohib, nisu tarvitamise üldises vähene-mises, sest keskmiselt kuus toodi sisse nisujahu 741 tonni ja nisuteri 661 tonni kuus.

Nisuterade sissevedu on võrdlevalt jahuga kasvanud, kuid igatahes ei ole toll suutnud jahu sissevedu terade kasuks kuigi suurel määral vähendada ja ka praegu sõõb Eesti suuremalt jaolt väljamaa jahu, olgugi et omamaa veskid praegusel korral maad täielikult varustada suudaks. Väljamaa jahu ei tule siseturule mitte ainult sel mõõdul, kui seda tarvis oleks hindade reguleerimiseks, vaid ta on pea müügiaineks, mille kõrval sisemaa veskite jahud teisel plaanil seisavad.

Kuna teatavasti mõlema kodumaa suurveski vahel äärmiselt terav võistlus käimas on ja nende jahud turul üldiselt odavamad on kui väljamaa omad, siis näitab see asjalugu veel selgemini, et praegu toll välisveskitele takistuseks ei ole, toetades oma suurema rahalise jõu peale, Eesti turul sisemaa veskitega tagajärjerikkaks võistlemiseks. Seda algfakti tuleb esimeses järjekorras silmas pidada, kui viljatollide revideerimisele asutakse. Kui juba kord on otsustatud jahutõöstust luua ja seda tõöstust välise võistluse vastu kaitsta, siis tuleb seda niisugusel määral teha, et need veskid tõesti kaitstud oleks ja kapital, mis eelmiste aastate profeksionistiliste tollide ajal jahutõöstusse mahutatud, mitte asjata tulude ei saaks visatud. Senini ei ole tundemärke olemas, et kohalikud veskid siseturul mingisuguses monopoli seisukorras oleks, vaid nad peavad väljastpoolt tuleva jahuga teravalt võistlema. Ei või ka juttu

olla mingisugusest kunstlisest jahuhinna üleskrüvimisest sisemaa veskite poolt, sest et need veskid praegusel korral, nagu igaühele teada on, kõige ägedamalt üksteisega konkureerivad ning sealjuures teatavasti teinekord isegi äärmustesse lähevad. Tolli uue muutmise tarvidus võiks alles siis tõusta, kui siseturg täielikult kohalikkude veskite mõju alla sattuks ja need omavahel kokkuleppe looks hindade asjus; niikaua aga, kui seda ei ole, ei ole mõtet tollisid revideerida, sest see loob ainult uue spekulatsiooni võimaluse veskitele ehk jahuimportööridele seda mõõda, missuguses suunas tolle revideeritakse.

Revideerimine on seda enam mõtteta, et meil teatavasti kavatsetakse Lätiga tollisid ühtlustada ja tolliühtlustamise komisjonil kokkulepe selles asjus saavutatud on, mis otse vastu käib riigikogu komisjoni tolli muudatuse kavatsustele.

Praegusel korral ei tõsta meie mitte üles viljatollide küsimust selle terves ulatuses – selles asjas, on „E. M.“ seisukoht teada. Meie arvates peaks nisuterade toll niisama kaduma, nagu meil rukkiterade peal tolli ei ole. Nisuterade toll ei kaitse meil ühtki põllumeest, millest vahest ehk rukkitolli korral rääkida võiks. Kuna meil aga nüüd täiesti moõdsad ja kõikidele tehnilistele nõuetele vastavad jahuveskid olemas on, siis tuleb neid välise võistluse eest sel määral kaitsta, et nad meie oludes tegutseda suudaks, sest nende veskite seismajäämine tähendaks suure rahvuslise kapitali hävinemist.

Nagu lehed teatavad, ongi juba jahu-tolli alandamise kavatsused spekulandid kihama ajanud ja praegu seisab tolliaidas tollimata 500 tonni nisujahu, mis nähtavasti madalaid tollisid ootab. Arvatavasti toovad sellele lähemad päevad veel lisa.

Täpsete kalkulatsioonide tegemine selle kohta, kui suur just tollikaitse olema peab, on väga raske ülesanne, kus kõige mitmekesisemate tingimistega arvestada tuleb, kuid need mitmesugused katsed, mis meil mõne aasta jooksul nisutollide alal tehtud, peaks iseenesest teatud piirid ära näitanud olema, kui kõrge see kaitse olema peaks. Igatahes ei anna praegu olemasolevad andmed, nagu sisseveo arvud näitavad, mingisuguseid tõendusid selle kohta, et praegu veskite kaitse liig kõrge on.

Märkused uue kassakorra kohta riigiasutustes.

R. & O. raamatupidajate kolleegium.

„Eesti Majanduses“ on kavatsitava ja katse kombel juba mõnes asutuses maksmapandud uue riiklise kassakorra kohta paaril korral sõna võetud. Kuid siin avaldatud arvamised lähevad teine teisest nii võrd lahku, et asjast eemal seisjal raske on õiget otsa kätte saada. Ajakirja Nr. 39-das ilmunud artikli autor loeb kavatsatud „reformi“ puudulikuks: Nr. 42-s kirjutab aga J. Kallakas, et „reform“ kõigiti soovitav. Viimases artiklis näeme aga meie, asjale lähedal seisjad raamatupidajad, nii palju ebaõigeid väiteid, et aru saades asja tähtsusest, vaikida ei suuda ja järgnevaid õiendusi avaldama peame.

Mil alusel tõendab J. Kallakas, et „reformi“ kava olla heaks kiidetud eriteadlastest koosnevas komisjonis? J. Kallakas üteluse järele olla ainult mõnede ministriumite raamatupidajad puht egoistlistel põhjustel vastu hääletanud. Meie teada on praegu „reformi“ poolt ainult Riigikontroll (kava sünnitaja!) ja Riigikassa, resp. rahaministrium, kuna pea kõik teised ministriumid muutmise vastu on. „Reformi“ läbivaatamise komisjonist osavõtjad teavad aga väga hästi, et häälte enamus komisjonis uue kava vastu oli, olgugi, et peale Riigikontrolli ja Rahaministriumi komisjonist ainult viie teise ministriumi esitajad osa võtsid.

Vaevalt võib niisugust häälte vahekorda kava heakskiitmiseks nimetada.

See ehk teine kord riigiasutuse raamatupidamises on tähtis iga kodanikule kolmest seisukohast: esiteks – kas ta võimaldab kergesti kuritarvitusi; teiseks – kas ta nõuab asjatut tööd ja sellega suurendab ametnikkude arvu ja kolmandaks, kas ta hõlbustab või raskendab eraisikutele, kellel valitsusasutustega rahalisi asju õiendada, nende asjade toimetamist. Sellest ripub ära, kas on õigustatud kõiksugu kaebtused nii Riigikogu kõnetoolilt, kui ka ajakirjanduse poolt meie bürokraatsismi üle.

Praegust kassakorraldust ja „reformi“ järele kavatstavat üksikasjaliselt kirjeldada pole võimalik, sest see nõuaks liig palju ruumi. Toome ainult mõned võrdlused ette, mis mõlemaid iseloomustavad, puudutades peaaesjalikult neid külgi, mis J. Kallakas omas artiklis ette toob.

Uue kassakorralduse pooldajad, nagu J. Kallakas, näevad n.n. „ühise kassa“ põhi-

mõttes seda taevariiki, millele kõik muu võib ohvriks tuua; selle põhimõtte ülistuseks otsivad nad alusi isegi peaaegu keskaja arhiividest. Kuid sellejuures ei pane nad tähelegi, et ühine kassa meil ka praegu olemas on. Arusaamatus seisab ainult selles, et artikli autor segab siin ära kaks mõistet: „ühine kassa“ ja „üld- ehk tsentraal- või peakassa“. Ühine kassa on Eesti Pank kõigi oma osakondadega, üld- ehk tsentraalkassaks võiks nimetada meie oludes aga ainult Eesti Panka Tallinnas, sest Riigikassal kui niisugusel, omal kassa asutusi ei ole. Ühise kassa põhimõtte ei ole sugugi selle läbi rikutud, kui arved maksetakse välja kohalistest Eesti Panga osakondadest, ilma, et neid enne Tallinnas registreeritaks. Asjata otsib artikli autor oma väidetele tuge endisest Vene kassakorraldusest. Oleks Vene ajal keegi käskinud arvet enne väljamaksmist näit. Vladivostokist Petrogradi viseerimiseks ja registreerimiseks saata, oleks vist küll tema terve mõistuse juures kahtlema hakatud. Ometi tahetakse meil seda uue kassakorraldusega läbi viia. Muidugi on meie riigi piirid väiksemad, kuid ka siin on oma takistused ees. Võtke näituseks Saaremaa. On väin kinni külmanud, millal jõuab siis üks arve oma õnnetu ringkäigu läbi teha. Vene kassakorraldus ei tunnud mingisugust eelkontrolli, ega arvete rändamist ühest asutusest teise. Vene ajal kirjutas iga asutus ise maksukäsu välja ja see maksukäsk läks ilma mingisuguse dokumendita otsekohe kohalisse renteisse, kust raha mingisuguse viivitusega välja makseti. Rentei pidas iga väiksemagi asutuse jaoks eelarve jaotuste järele paralleel arveid. Kroonu palat seadis üldaruande kokku, opereerides ainult nende andmetega, mis post factum kohalistest renteidest saadud.

Meil Eestis praegu maksev kassakorraldus läheb endisest Vene korrast ainult selle poolest lahku, et renteide paralleel raamatupidamine eelarve jaotuste järele on ära jäänud; eelarve jaotuste järele peetakse arved ainult ühes kohas s.o. vastavas asutuses.

J. Kallakas'e väide, nagu võiksid asutused praeguse korra juures Eesti panga osakondadest raha välja võtta nii palju, kui iganes soovivad, kui aga nõudmised aasta kogusummast üle ei lähe, ei vasta tõele. „Riigi Teatajas“ Nr. 6/7-24. a. kokkuleppel Riigikontrolliga avaldatud Rahaministri määruse § 2 järele avatakse krediidid kinnitatud eelarvetes ettenähtud summade peale korraga, kuid J. Kallakas'el peaks teada

olema, et Riigikassa eeltoodud määrust tegelikult ei täida ja avab ministriumitele krediite ikkagi ainult 1/12 osas kinnitatud eelarve kogusummast.

Imestama paneb artikli autori väide, nagu vabastaks uus kassakorraldus alluvaid asutusi igasugusest kulude arvestamisest, s.t. lihtsustades suurepäraliselt nende asutuste arvepidamist. Kuid seda pole. Asja selgituseks toome näituse. Ühe eelarve peatüki alla kuuluvad mitukümmend, või isegi mitusada asutust, näit. Posti Peavalitsuses. Igast postkontorist hakkavad rändama peavalitsusse näit. kantselei kulude arved. Posti Peavalitsuses, samuti ka Riigikontrollis ja Riigikassas, kirjutatakse kõik arved ühelt ja samalt krediidi arvelt maha, kusjuures võib kergesti juhtuda, et poole aastaga on terve aasta krediit läbi. Mõni asutus on nobe olnud ja omale kahekordse hulga tagavaraks muretsenud. Sama lugu võib ka teiste krediitidega olla. Kust teavad nüüd kõik need kolm kontroleerijat asutust, missugune postkontor on suurema summa peale arveid saatnud, kui ta saata võis, kui sellekohaseid arveid enam kusagil ei peeta? Lõpuks, kuidas peavad keskasutused eelarved kokku seadma, kui nad iga üksiku alluva asutuse faktiliste kulude kohta enam mingisugust ülevaadet ei saa?

Tuleb välja, et keskasutused, resp. peavalitsused oleks tahes ehk tahtmata ikkagi sunnitud iga oma alluva asutuse jaoks eelarve jaotuste järele eri arveid pidama. Ning mis oleks selle tagajärg? Ei midagi muud, kui peavalitsuse koosseisu suurendamine, sest töö, mis alluvas asutuses sekretäri või asjaajaja poolt otsekoheste ülesannete kõrval ära tehti, lasuks nüüd, lisatööna, peavalitsuse peal.

Kuidas on siis sellega lugu praegu? Maksev kassakorraldus võimaldab seda palju kergemal teel. Sellekohaselt kokkuseatud tabelid ja aruanded võimaldavad nii koha peal, kui ka keskkohas, täielist ülevaadet ka ilma mingisuguste raamatuteta. Praegu maksev arvepidamise kord võimaldab täielist ülevaadet ka iga üksiku alluva asutuse kulude kohta, kuna uue kassakorralduse põhimõtted, nagu ülevalpool näidatud, seda mitte ei võimalda. Puht arvepidamise seisukohalt vaadatuna, ongi see uue kassakorralduse üks pea puudustest.

Edasi armastavad n.n. uue korra pool-dajad alati ette tuua, nagu hoiaks uus kord vabu riigisumme rohkem pankades, kui praegu maksev kassakorraldus.

Ka see ei ole kaugeltki nii. Praegu

maksva korra juures pole asutustel sugugi tarvilik suuri summe kassas hoida. Suuremad summad maksetakse maksukäskudega otseteed vastavatest Eesti Panga osakondadest välja. Väiksemate kulude jaoks võetakse kassadesse raha ainult nii palju, kui seda kolme-nelja päeva tarviduste rahuldamiseks vaja läheb. Uue kassakorralduse järele antakse aga asutustele kümnet sorti avansse terve kuu peale kätte. Riigikassa kirjutab need avansid küll kuludeks, kuid see pole ikkagi mitte tõeline, vaid ainult fiktiivne kulu. Tegelikult tuleb niisuguste avansside peale vaadata ikkagi kui vabade riigisummade peale, mis mitte pangas ei seisa. Saadud avansid paneb asutus oma laekasse ja samasugune kassa, nagu praegu, ongi käes. Kus on siis siin asutuste kassade kaotamine? Just vastuoksa, iga avansi summat hakatakse ise ümbrikus pidama ja ühe kassa asemel tekkib neid kümned. Kahtlemata tuleks sarnane avansi summade kassa märksa suurem, kui praegune kassa, sest terve kuu peale tuleb arusaadavalt rohkem pangast välja võtta, kui kolme-nelja päeva peale. Selleks näitus: asutusel, kus harilikult hoiti kassas 40–50 tuhat marka on praegu n.n. alalise avansina ligi 200.000 marka käsutada. Niisugune on see katse- liselt maksmapandud uue kassakorralduse viil. Ja selle juures tuleb ilmsiks nähtus, et kui eelarve ühe alljaotuse järele saadud avansi summa ära kulutatud, tuleb uue korra järele selle korraldamist nõuda, olgugi, et teiste alljaotuste alal saadud avansid suuremates summades tarvitamata seisavad. Teine „lihtsustamine“: on asutusel tarvis teha mingisugune kulu, mille summat pole võimalik täpselt ette kindlaks määrata, (saadetuste väljaostmine raudteelt, välisshekkide ostmine pangast jne.) ning milleks alalisest avansist ei jatku, siis tuleb temal maksukäsk vastava ametniku nimele erilise avansi saamiseks välja kirjutada; sellele järgneb — maksukäsu rännak kuulsas kolmnurgas (Riigikontroll, Riigikassa, Eesti Panga osakond), ametniku rännak talongiga panga osakonda raha väljavõtmiseks, rännak raudtee vastava ametniku juurde, või tsheki ostmisel panka, kulu õiendamiseks; sealt tagasi asutusse, et avansi järeljäägi tagasimaksimiseks Eesti Panga osakonnale teadaanne kokku seada (milles muidugi kõik täpselt ära näidatakse, mis ja mil põhjustel tagasimaks sünnib), rännak panga osakonda raha sissemaksimiseks ja ootamine seal, et tarvilist kviitungi kätte saada; siis järgneb alles avansi aruande kokkuseadmine ja ärasaat-

mine; ja kõik see jant selle asemel, et asutuse kassast otsekohe tarvilik summa ametnikule kätte anda ja kulu ära õiendada, kusjuures kulu dokumet ja raha järeljääk kassahoidjale ilma mingisuguse teadaandeta tagasi tuleb; seega tegelikult rännak 1) kulu õiendamiseks ja 2) tagasi asutusse.

Ka ülekulutamist ei piiraks uus kassakorraldus sugugi rohkem, kui praegune. On asutusel avansi summad käes, ei saa keegi takistada ühe paragrahvi summe teise paragrahvi kuludeks tarvitamast. Muidugi võib sarnast ülekuulurevideeriv asutus kindlaks teha ja selle peale nii ehk teisiti reageerida, kuid seda võib tema teha ikkagi ainult teatud aja pärast, kui ülekuulu juba tehtud, s. o. ainult post factum, nagu seda praegugi maksev kassakorraldus võimaldab. Antagu seadus välja, et ühtegi ülekuulu ei tohi olla, mingi kas või terve ilm hukka, võib kindel olla, et ennem sulub asutus omad ukсед, kui ühegi penni üle kulutab; siin pole sugugi Riigikontrolli või Riigikassa käsku või keeldu vaja.

Peaks ikkagi teada olema, et ega asutused lõbu pärast ja mingi erilise põhjusega ülekuulusid pole teinud, vaid et neil kordadel on tulnud arvestada elunõuetega, mis kirjutatud seadustest mitmeiski asjus üle käivad.

Kuidas uue kassakorralduse maksmapanemisel kantseleide paberline töö suureneks ja missugustesse kammitsatesse paneks see terve riigi majapidamise, seda järeldagu igaüks järgmisest näitest.

Mingisugune asutus Petseris, selle asemel, et arvet oma enda krediidi arvelt Eesti Panga Petseri osakonnas või kassa summadest otsekohe välja maksta, saadab arve postiga ministeeriumile, resp. peavalitsusele Tallinna. Seal kantakse see sissetulevate paberite registrisse, kirjutakse maksukäsk välja, kirjutakse viimane alla, valmistakse nimekirjad kolmes eksemplaaris, maksukäsk kantakse registrisse, pitseeritakse ümbrik kinni, kantakse kandraamatusse ja saadetakse käskjalaga Riigikontrolli. Seal võtab selle vastu vastava osakonna sekretariat, järele vaadates:

1) kas kõik nimekirjas ülesloetud maksukäskud ja lisad on olemas;

2) annab allkirja kandraamatusse, kuu-päeva ja tunniaega ära tähendades;

3) Riigikontrollile jääval maksukäskude nimekirja eksemplaaril tähendab samuti tunniaja ära;

4) võimalikult enne igasugust muud tööd kannab maksukäskud ja nimekirjad

eriti selleks sisseseatud „osakonnas läbi-
käinud maksukäskude ja nende nimekirjade
registrisse“;

5) annab kõik ajaviitmata vastavale va-
nemale revidendile ehk toimkonna juhata-
jale allkirja vastu edasi.

Nüüd algab eelkontroll. Revident peab
vaatama:

1) kas maksukäsk on kokku seatud
kõigile uue kassakorra määruuses ette näh-
tud vormi nõuetele vastavalt;

2) kas kõik maksukäsu tagaküljel üles-
loetud dokumendid on esitatud ja varusta-
tud määruse § 14 ettenähtud märkustega;

3) kas maksukäsule juurdelisatud doku-
mendid on kõigiti seadusepäraselt kokku
seatud ja on küllaldased väljamaksu sea-
duspärasuse üle otsustamiseks;

4) kas maksukäsuga tasumiseks korral-
datav kulu on tehtud (algatud) seaduslikul
alusel ja seaduslikus korras ning vastab
seadustes ettenähtud otstarbele;

5) kas maksukäsul tähendatud otstar-
beks (eelarve peat. ja §) ja suuruses kre-
diit olemas;

6) kas kulu oma sisu poolest kuulub
tasumisele sellest krediidist (eelarve peat.
ja §), mis maksukäsul tähendatud;

7) kas maksukäsk on kirjutatud välja
õige kreditori või rahasaaja isiku või asu-
tuse nimele;

8) kas maksukäsu järele väljamaksmi-
sele korraldatav kulu on vastavalt seadus-
likele normidele ja aritmeetiliselt õieti
välja arvatud.

On see kõik tehtud, siis tembeldatakse
maksukäsk ära ja saadetakse edasi Riigi-
kassale. Seal vaadatakse ka järele, kas
kõik on korras, tembeldatakse oma kord,
kantakse raamatusse ja alles nüüd saade-
takse Eesti Panga osakonda väljamaksmi-
seks. Panga osakond muidugi peab jälle
oma registreid (päevaregistrid väljamaksetud
summade kohta iga krediidi käsutaja jaoks
eraldi – 2 eksemplaaris ja tagasimaksetud
summade kohta, samuti iga krediidi käsu-
taja jaoks eraldi – 3 eksemplaaris).

Kui nüüd üle kogu riigi hakkavad iga
päev niiviisi arved ühest kohast teise randa-
ma, siis oleks küll niisugune paberi uputus,
mis kaugelt varju jätab kurikuulsa Vene
„bumaaga“ süsteemi. Ja riigiasutuse klient,
ikkagi mõni riigikodanik, peab seni, kui see
pikk protseduur läbi, oma raha ootama,
kaotades aega ja kapitali protsente.

Et meil Eestis riigi arvepidamises sarnast
„paberimasinat“ käima panna tarvis, võib
ehk küll soovida h-ra Kallakas, Riigikont-
rolli Üldosakonna juhataja, (võib olla koguni
„reformi“ tõeline isa?), kuid vähe leidub
neid, kes temaga selles asjas ühel arvami-
sel oleks. Tegelikud raamatupidajad iga-
tahes mitte.

Kroonika.

Eesti.

(Väljavõtted ajalehtedest.)

**Ettevalmistused kaubalepingu sõlmimiseks
Ameerikaga.** Vabariigi valitsus tunnistas soovita-
vaks sõpruse-, kauba- ja konsulaarlepingu sõlmimise
Põhje-Ameerika Ühisriikidega ja volitas vabariigi sae-
dikut Washingtonis A. Piip'i läbirääkimisi pidama le-
pingu sõlmimise asjus ja kokkuleppe saavutamisel
lepingule alla kirjutama.

**Kitsaropalise väljaostu tasuarvestuse selgi-
tamine.** Vabariigi valitsus otsustas: teede- ja raha-
ministrile ülesandeks teha ühes riigikontrolõriga võtta
revideerimisele Pärnu-Tallinna kitsaropalise raudtee
arvepidamine ja esitada valitsusele raudtee väljaostu
tasu arvestus.

**Eesti Panga diskontokomitee ja revisjoni-
komisjon valitud.** Eestis Pangas on uute laenude
määramise suhtes uus kord maksmata pandud, mille
järele see edaspidi diskonto komitee võimkonda kuulub.
Diskontokomiteesse valiti 6 liiget väljastpoolt panga
nõukogu: Juhan Kalm, Paul Kurvits, Madis Kä-
bin, Reinhold Tofer, Juhan Rumberg ja Vold.
Puhk. Nimetatud komitee valiti ühe aasta peale.

Poole aasta pärast lahkuvad kolm liiget, kelle asemele
uued valitakse, nii et komitee koosseisu iga aasta järele
täielikult uuendatakse. Revisjonikomisjoni valiti här-
rad: A. Jürmann, O. Strandman, K. Virma
ja A. Tofer.

Eesti-Läti kalaasjanduse konventsioon valmis.
Vabariigi valitsus kiitis heaks Eesti-Läti kalaasjanduse
konventsiooni kava ja volitas saadikut Riias J. Selja-
maad konventsiooni alla kirjutama. Konventsioon
määrab ära kalade ning vähkide mõõdud, kelle pük-
kumbagis riigis keelu alla kuulub; samuti kehtseb kon-
ventsioon kalavete rikkumise eest

Piirirühmituste rent kulla alusele. Vabariigi
valitsus otsustas lubada 1923. a. – 1924. a põllutõõ-
ministeeriumi korraldusel väljarenditud piirirühmituste
rentisid üle viia kulla alusele, arvates 1 rukkiki-
logrammi 0,1 krooni.

Ühistegeelise linatööstuse edendamise. Põllu-
tööstusministeeriumi kaudu kavatakse linatööstusele
käesoleval aastal veel 20 miljoni marka laenu anda.

**Kaubandusline läbikäimine nõukogude
Venemaaga.**

15–21. oktoobrini on Eestist raudteed mööda Narva
ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale
saadetud:

1. Eksportkaupu.

42 vagunit ajalehe ja trükipaberit, kaal 661,5 tonni ja 1 vagun pruugitud majakraami, kaal 3,0 tonni.

Kokku nõukogude Venemaale saadetud 43 vagunit kaupu ja 75 saadetust bagaash-kaupu, kaal 2401,7 klgr.

2. Transiitkaupu

aruande nädalal saadetud ei ole.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

18 vagunit rukkid, kaal 297,7 tonni; 14 vagunit 715 elusseaga (a/s. „Külmetusele“); 4 vagunit kaeru, kaal 55,7 tonni; 2 jäävagunit värsket kala, kaal 21,2 tonni; 2 vagunit päevalille seemet, kaal 24,4 tonni; 1 vag. nisukliisid, kaal 14,8 tonni; 1 vag. kaltse, kaal 7,9 tonni ja 3 vagunit takku, kaal 16,8 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt tulnud 45 vagunit mitmesuguseid kaupu, 26 saadetust bagaash-kaupu, kaal 1336,0 klgr. ja 18 suure kiiruse kaubasaadetust, kaal 297,7 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

15—21. oktoobri on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

6 vagunit Aseri tsementi, kaal 95,4 tonni; 5 platvormi kuuse- ja männaplankudega, kaal 66,5 tonni, 1 vagun trükipaberit, kaal 13,8 tonni; 2 saadetust mitmesugust segakaupa, kaal 1049,7 klgr.; 1 vagun kaltse, kaal 10,3 tonni; 2 vagunit konte, kaal 19,9 tonni; 1 platvorm kuuse- ja männa laudadega, kaal 16,8 tonni ja 6 vagunit segakaupa, kaal 8,9 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

6 vagunit heeringaid, kaal 74,5 tonni; 1 vagun suhkrut, kaal 16,3 tonni; 6 tsisterni petrooleumi, kaal 72,6 tonni; 1 vagun riisi, kaal 9,9 tonni; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 231,0 klgr.; 1 vagun kriihi, kaal 10,2 tonni ja 6 vagunit segakaupa, kaal 16,8 tonni.

Ameelikud teated kaubandustööstus- ministeeriumilt.

Eesti.

Esialgsed teated 1925. a. külvipinna kohta Eestis. (Riigi Statistika Keskbüroo andmetel).

	1925. a. Tuhandetes	1924. a. hektarites.
Rukis	156	159
Taliniisu	12	8
Oder	117	124
Kaer	145	167
Segavili	60	48
Kartul	65	67
Lina	45	30

Kõiki andmeid tänavaaastaste külvipindade kohta ei ole veel jõutud kokku võtta, siiski ligikaudu on võimalik võrdlust teha. Loetletud viljade külvipindades kõik kokkuvõetult nimetamisväärlist muutust ei ole võrreldes eelmise aastaga; tänavu on umbes 3 tuhat hektari vähem, kuid siin võivad lõpuandmetes siiski sellevõrra muutused tulla. Kui aga vaadelda üksikute viljade järele, siis näeme tänavu lina, segavilja ja taliniisu külvipindade suurenemist; eriti on suurenenud lina külvipind 15 tuh. hektari võrra ehk 50%. Siin võivad küll muutused tulla lõpuarvdes,

siiski näib kindlasti tänavu linakülvipind märksa suurenenud olevat eelmise aastaga võrreldes. Teistes viljades näeme külvipinna vähenemise kalduvust.

Või väljavedu septembris 1925. a. Põllutööstusministeeriumi karjasaaduste kontrolljaam on septembris väljaveoks kõlblikuks tunnistanud 1.093.673 klgr. võid, (augustis 889.278 klgr.).

Sellest läks:

Saksamaale	899.890 klgr.
Inglismaale	192.735 „
Daani	1.148 „

Võrdluseks väljavedu kilogrammides:

Sept. 1921.	Sept. 1922.	Sept. 1923.	Sept. 1924.	Sept. 1925.
33.546	229.385	306.208	530.770	1.093.673

Munade väljavedu septembris 1925. a. Põllutööstusministeeriumi karjasaaduste kontrolljaam on sept. väljaveoks kõlblikuks tunnistanud 2.338.560 muna. (Augustis 1.964.880 tk.)

Neist läks:

	I sort.	II sort.
Inglismaale	640.440 tk.	631.800 tk.
Saksamaale	565.200 „	459.360 „
Rootsi	17.280 „	24.480 „

Võrdluseks väljavedu:

Sept. 1921.	Sept. 1922.	Sept. 1923.	Sept. 1924.	Sept. 1925.
836.000 tk	445.280 tk.	779.400 tk.	2.368.800 tk.	2.338.560 tk.

Läti.

Või eksport septembris. Riigi eksportvõid kontrolli andmete järele on septembrikuul k. a. kontroleerimiseks üles antud ja kontroleeritud 17,614 tünni ehk 908.689,6 kilogrammi eksportvõid. See oleks 2067 tünni ehk 13,3% enam kui augustikuul ja 9024 tünni ehk 105% enam kui 1924. aasta septembris.

Septembrikuul veeti väljamaale 18,135 tünni ehk 937.319,9 klgr. eksportvõid (8190 tünni ehk 428.137,8 klgr. vastu septembrikuul l. a.). Käesoleva aasta septembris ekspordeeriti võid järmistesse maadesse: Saksamaale — 12783 t. ehk 7,049⁰/₀; Inglismaale — 5142 t. ehk 28,35⁰/₀; Norrase — 160 t. ehk 0,88⁰/₀; Poolasse — 35 t. ehk 0,2⁰/₀ ja Daani — 15 t. ehk 0,08⁰/₀ kõigest väljaveetavast või saagist.

Läti võlg Ameerikale. Ühisriikide rahaminister Mellon on välja annud amelikku teadaande Läti võla õiendamise kohta. Võla üldsumma on 5.775.000 dollarit, amortisatsioon aeg 62 aastat. Protsendid on kindlaks määratud 3% kuni detsembrini 1932. a. ja 3,5% hiljema aja eest. („Latvis“)

Kas sissetulekud katavad väljaminekuid? Ühenduses kuulujuttudega, nagu võiks käesoleva aasta eelarve lõppeda puudujäägiga, seletab rahaminister J. Blumberg, et kuulujuttud alusega on. On tõsi, et riigi sissetulekud eelarve esimestel kuudel väiksemad olid, kuid on kindel lootus, et sissetulekud — eriti maksudest ja tollidest tulevatel kuudel kasvavad. Täienduseelarve elektri-jõujaamade ehitamise kohta tuleb edasi lükata tuleviku peale. Mitmesuguste asutuste väiksemate väljaminekute suhtes on ministrite kabinet juba üles võtnud täienduseelarvesse väiksemaid summe. Täienduseelarve esitatakse ministrite kabinetele, kui asutustelt kõik nõudmised esitatud on. („Jaunakas Sinas“)

Rootsi.

Kavatsetav tekstiilsaaduste tollikõrgendus.

Rootsi villaseriide töösturid on valitsusele memorandumi esitanud, milles nad tollikõrgendust nõuavad. Nad võtavad aluseks tõsiasja, et enne sõda 85% Rootsi villaseriide tarbist omamaa tööstuste poolt rahuldati. Praeguse hinnatõusu juures ei paku kaalu pealt võetud toll enam küllaldast kaitset, peale selle on mitmed madala valuutaga maad Rootsi tõsisteks võistlajateks saanud. 1913. a. veeti 859 tuhat kilo villast riidet, 1924. a. oli sisseveetava villaseriide hulk juba 1,7 miljoni kilo peale tõusnud, mille tagajärjel mitmed Rootsi tehased tegevuse lõpetama pidid.

Rootsi valitsuse otsust on raske ette näha. Eialgu on parlamendile ettepanek tehtud tekstiitollisid 10% võrra tõsta. („Textil-Zeitung“)

Daani

Loomade arv. Eialgsete andmete põhjal 15. juulil toimepandud üleskirjutamisest oli Daanis loomi:

	1925. a.	1924. a.	1923. a.	1922. a.
T u h a n d a t e s				
Hobuseid	538	605	562	576
Veiseid	2.756	2.717	2.523	2.525
Neist lehmi	1.390	1.416	1.339	1.311
Sigu	2.546	2.715	2.855	1.899
Lambaid	265	533	374	442
Kitsi	27	44	42	44

Kokku loomi 6.132 6.614 6.356 5.486
Kodulinde 20.134 15.140 20.029 19.184

Siit näeme, et piimalahmade hulk ennesõjaaegselt 1,8% väiksem on. Sigade hulk on 1924. a. võrreldes vähenenud; niisama väheneb järjekindlalt lamaste ja kitsede arv.

Rahandus. Krooni järsk tõus teeb majanduselus suuri raskusi.

Kõige kõrgem krooni kurss oli 4. sept. s. a., kus dollarit noteeriti 3.99¹/₂ ja Rootsi krooni 1,06. Septembri lõpupoole lõdvenes kroon veidi, nii et Rootsi krooni noteeriti 1,10-ga. — Septembri esimesel poolel pidas riigipäeva valuutakomisjon koosolekut, kus ühilaru harutusele tulid tähtsamate majandusliste organisatsioonide märgukirjed Daani krooni kursi tõusust tekinud majandusliste raskuste asjus. Üldiselt juhitakse selle peale tähelepanu, et krooni tõusule vastavalt tööpalgad langenud ei ole, mispärast Daani tootjate töötamine kalliks läheb, mis eriti ekspordiks töötamist halvab.

Ka maksud pole vähenenud. — Põllumajanduses arvatakse iga nädal 3 milj. krooni kahju saavat.

Tööstuses kaebatakse samuti suurte raskuste üle. Kõrge krooni kurss võimaldab väljamaa kaupu odavamalt osta ja sisemaa tehaste tooted jäävad ladudesse seisma. Soovitatakse ajutiste määruste maksmapanemist, mis sisemaa tööstust kaitseks väljamaa kaupade võistluse eest. — Kaupmehed realiseerivad varemalt ostetud kaupu kahjuga. — Laevastõit on krooni tõusu tõttu osutunud kallimaks kui kusagil mujal väljamaal. Kuid kõik majandusringkonnad — ühes arvatud rahandus — on selle poolt, et kroon siiski kullapariteedile viidaks ja stabiliseeritaks. Majandusliste raskuste kergendamiseks soovitatakse diskontoprotsenti alandamist, krediidi kergendust, riiklist ekspordikrediidi suurendamist, valuutaga kauplemises lähedamat olukorda, raudtee-, posti- jne. tariifide alandamist.

Diskontoprotsenti ongi 7. sept. jälle alandatud, kuna alles augustis oli alandamine; seekord alandati 6% pealt 5¹/₂% peale. — Valuutatsentraal on ka valuutakauplemises mõnesuguseid kergendusi teinud; samuti on telegraafi takse 12¹/₂% alandatud.

Ekspordikaubanduse edendamiseks on asutatud „International Masking Handelskompagni“, kes peaauglikult masinate ekspordit isentraliseerida ja edendada tahab, samuti ka teistes ainetes, kus ühine ei teginud mitte üksi ekspordi, vaid ka impordi alal. Esimeses järjekorras on ette nähtud kaubavahetus piiriirikeidega.

Rahvusvahelise kaubanduskoja tegevusest
Dr. Walter Leaf, keda peetakse üheks suuremaks autoriteediks rahvamajanduse alal ja kes Rahvusvahelise Kaubanduskoja esimees, on huvitavaid teateid rahvusvahelise kaubanduskoja tegevuse kohta lähemas tulevikus annud.

Rahvasteliit ja Rahvusvaheline Kaubanduskoda teevad tööd käsikäes. Esimeses järjekorras tulevad harutusele ja otsustamisele küsimused kahekordses maksustamisest, mitmesuguste maade tsheki-seaduste ühtlustamisest, rahvusvahelise lepituskohu asutamise kaubandusajade tarvis, tööstuslike omandusõiguste kaitsmisest, kalendri uuendamisest, tolli-vomilikkuste lihtsustamisest ja rahvusvahelistest raudteedühendustest.

Dr. Leaf hindab kahe nimetatud asutuse ühistööd väga kõrgelt. Näib, et nad teineteist täiendavad ja ühistöö abil tulemusi saavutavad, millele muidu ülepääsemata raskused ees seisavad.

(„Kauppolehti“ järele.)

Teated ettevõtete tegevusest.

E. T. K. kolmveerandaasta tegevus. E. T. K. tänavune kolmveerandaasta läbimüük näitab võrreldes mineva aastaga silmnähtavat juurdekasvu. Nii oli tänavune 9 kuu üldine läbimüük 1085,2 miljoni marka, mineva aasta sama aja jooksul 926,8 miljoni marka, nii siis tänavu rohkem müüdnud 158,4 miljoni marga eest.

Ühenduses sellega torkab silma, et kaubamüük ühisustele — ETK. liigetele protsentuaalselt on rohkem kasvanud. Tänavu müüdi kolmveerand aasta jooksul liigetele kaupa 924 miljoni marga eest, mineval aastal 751 miljoni marga eest. Nii on näha kaubamüügi vähenemine võõrastele, mis täiesti loomulik, sest ETK. püüab esimeses jones oma liigete nõudeid rahuldada. Võõrastele müügi moodustavad peaauglikult väljaveokaubad ja riigi- ja omavalitsusasutuste ostud.

ETK. juhatuse soov on kaubamüüki rohkem harukontorite kaudu juhtida, mis ühisustele lähemal. Andmed näitavad, et ühisused seda võimalust ikka rohkem kasutavad. Tänavu on harukontorite kaudu müüdnud ligikaudu 1/3 peakontori müügist.

Omavõistluse arenemist kujutavad järgmised arvud:

Kalakaupa soolati 9 kuu jooksul 3360 tünni Mk. 10.232.435 — väärtuses, mineval aastal sama aja jooksul 2545 puuda Mk. 6.499.470.— väärtuses.

Kohvi valmis'ati 2362 pd. Mk. 3.155.037.— väärtuses, mineval aastal 3060 puuda Mk. 3.805.937.— väärtuses.

Mineval aastal valmistati kohvi ka tagavaraks, tänavu ainult vastavalt nõudmisele.

Puuylljaveine pandi tänavu käärima 2487 pange Mk. 853.011.— väärtuses, mineval aastal 726 pange Mk. 397.735.— väärtuses.

Ärikulud on 9 kuu jooksul 35 miljoni marka, mis teeb 3,23% läbimüügist. Mineval aastal olid ärikulud 3,53%.

ETK. omakapitalid on aasta jooksul (1. okt. 1924. — 1. okt. 1925.) kasvanud 13 miljoni marga võrra.

Mineval aastal takistas sagedane rahapuudus kauba muretisemist. Tänavu on selle poolest olukord lähedam. Omakapitalide suurenemisega ja võlausalduse kasvamisega sise- kui ka väljamaal on ETK. võinud ka liigetele soodsamaid maksutingimusi määrata ja

krediidi piire laiendada. Üldsummas ulatab talituskapital, mis ühisused ETK-lt krediidi näol kuni 1 okt. s.a. kasutada saanud, ligi 400 miljoni margani, 271 miljoni marga asemel läinud aasta samal ajal.

Liigete arv on kolmveerand aasta jooksul tõusnud 274 peale, 268 asemel aasta algul, seega siis juurdekasv 6 ühise võrra

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Peeter Kolliste ja Alide-Elfriede Hansu t. Kolliste, sünd. Tõnson. Ado Jaani p. Ristoff ja Marie Peetri t. Ristoff, sünd. Kadakas; Aisja Habelevi p. Makschanov ja Kristine Kristovi t. Makschanov, sünd. Tahk; Karl Tanevi p. Marfinson ja Evgenia Johani t. Marfinson, sünd Gani.

Maksujõuetuks tunnistamine.

Tallinna-Haapsalu rahukogu otsuse põhjal 25. sept. 1925. a. on Ottokar Marfinson ja Edgar Klumberg maksujõuetuks tunnistatud.

Ärikalender.

30. oktoobril.

A/s. „V. Menning ja Ko.“ erakorraline peakoosolek kell 8 õhtul vabrikuruumes, Toom-puistee 10.

Eesfmaa laevasõidu ja ekspeditsiooni o/ü. peakoosolek

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	2-8. sept.	9-15. sept.	16-22. sept.	23-29. sept.	30. sept. 6. okt.	7-13. okt.
Teravilja ja jahu	52	40	101	62	49	79
Kartulid	4	21	24	39	49	50
Elusloomi	79	99	71	85	68	69
Linu ja takku	—	3	37	21	27	17
Põletispuid	180	225	217	145	153	139
Muud metsamaterjali	554	478	439	439	513	427
Põlevkivi (peale laiaroopalise raudtee tarvituse)	201	381	261	340	251	223
Turvast	11	7	66	33	82	39
Tsementi	42	84	71	66	35	46
Lupja	7	6	19	11	12	10
Muud erakaupa	1041	1052	1011	1197	1084	914
Kokku	2171	2396	2317	2438	2323	2013
Raudtee ved (peale liiva vedude)	348	326	340	218	255	341
Kokku laadit	2519	2722	2657	2656	2578	2354

Tallinna laiaroopalise raudteel kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisseaalt sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadetused):

	30. juul. 4. aug.	5-11. aug.	12-18. aug.	19-25. aug.	26. aug. 1. sept.	2-8. sept.
Teravilja ja jahu	4	16	27	18	13	27
Kartulid	1	1	—	1	1	3
Põletispuid	12	63	84	91	73	70
Metsamaterj.	252	198	219	233	199	232
Linu ja takku	7	4	6	9	4	2
Põlevkivi	72	88	79	83	81	68
Turvast	9	6	4	6	6	7
Muud erakaupa	185	299	303	310	297	203
Kokku	650	675	722	751	674	622

Turu ülevaated.

Rahaturg.

Kapitali kogumine pankadesse on hoogne. Harilikult tõuseb hoiusummade koondumine pankadesse aasta algult kuni juulikuuni alatasa. Sügisene lõikuse realiseerimine ja muud majanduslised sesooni tarvitused nõuavad augustis ja järgnevatil kuil suuremaid tegevuskapitale, millepärast siis ka raha nõudmine pankadest algab. Mõni kuu hiljem voolavad aga need summad uuesti pankadesse tagasi.

Tänavu aga näeme õige iseloomustavana nähtusena kapitalide kogumist ka augustis, kõnelemata veel kogumisest juulis, kus läinud aasta poliitiline aktsioon emisjoni panga ja marga vastu kõigutas üldist usaldust ja pankades juuliku jooksul 16%⁰-lise hoiusummade kahanemise esile manas. Kolmel viimasel aastal olid hoiusummad jaanuari juuli (kõrgemal punktil) ja augusti lõpul järgmised:

	1923.	1924.	1925
Jaanuar	1.192,6	1.384,9	1.505,5
Juuni	1.379,4	1.615,1	1.489,4
Juuli	1.395,3	1.357,3	1.513,1
August	1.363,2	1.322,2	1.520,3*

1924. a. juunis olid hoiusummad tõusnud maksimumini — 1.615,1 milj marka, mis juba järgmisel kuul mitte majanduslisel põhjusel 1.357,3 ja septembr. 1.277,7 milj. marga peale kokku langesid. Tänavu selle vastu kasvasid hoiusummad veel juunis algulgi, et enne seda Harju Panga maksujõuetuks jäämine fondina kogumisesoovile ilmus: juunis — 1.489,4 milj. mrk., juuli 1.513,1 milj. mrk. ja augustis 1.520,3 mrk. Peab tunnistama, et haruldaselt julgelt ja kindlalt on hoiuletoojad vastu võtnud hädahoju kogutud raha kaofusse, — Harju Pangas üle 130 milj. marga, — mis siis ka võimaldanud päästa suurt osa neist summadest.

Hoiusummade liikumisest 23 aktsiapangas annavad ülevaate järgnevad arvud:

	1923.	1924.	1925.
Jaauuar	1.192,6	1.384,9	1.505,5
Veebruar	1.160,8	1.345,2	1.499,7
Märts	1.237,4	1.371,8	1.526,3
Aprill	1.275,2	1.441,7	1.561,2
Mai	1.345,2	1.521,4	1.476,6
Juuni	1.379,4	1.615,1	1.489,4
Juuli	1.395,3	1.357,3	1.513,1
August	1.363,2	1.322,2	1.520,3

V. P.

Eesfi panga äriseis. (Miljon. mark.)	Liikumine			
Aktiiva.				
15. X. 1925.	7. X. 1925.			
30. IX. 1925.	7. X. — 15. X. 1925.			
Kassa	760,3	763,0	751,4	+2,7
Kuld, hoiusummad ja välisvaluuta kassa, millest maha arvatud väliskohustused	853,3	838,7	796,7	+14,6
Sellest korresp. välusv. „Loro“ debet	90,2	87,2	90,4	+3,0

*) Viimases summas on võetud Harju Panga hoiusummad eelmise kuu suuruses.

Välisv. vekslid	245,3	251,3	241,9	-6,0
Diskonf. vekslid	1.758,2	1.735,2	1.735,2	+23,0
Mitmes. kindl. laenu d . . .	3.237,6	3.204,2	3.189,3	+33,4
Sellest akkred. ja gar. laenu d	414,7	432,9	437,8	-8,2
Mitmes nõudm. Passiva.	826,4	829,2	829,3	-2,8
Kapital ja taga- vara kapitalid	462,3	462,3	462,3	-
Pangatähed . . .	2.250,0	2.250,0	2.250,0	-
Hoiusummad	4.315,1	4.286,6	4.234,4	+28,5
Sellest riigik. hoiusummad	2.649,0	2.650,4	2.634,4	-1,4
Akkreditiivid ja garantiid	432,6	442,0	446,6	-9,4

Läinud nädal on õige vähe Eesti Pangõ kassa peale mõjunud, sest kogu nädala kahanemine ulatab 2,7 milj. marga peale. Tsirkulatsioon olles 15. oktoobril 3.461,4 milj. mk. 3.460,6 milj. marga asemel osutab 0,8 milj. margalist suurenemist.

Välisvaluuta vabad reservid täienesid 14,6 milj. marga võrra tõustes 853,3 milj. marga peale; kuu tagasi olid need reservid 125 milj. marga võrra ja 15. augustiga võrreldes 257,3 milj. marka vähemad 596 milj. marka 853,3 milj. marga vastu.

Laenu d arved osutavad kindlajoonelist kasvamisest, mis tingitud põllusaagi realiseerimisest ja eksport materjali valmistamisest. Diskonteeritud vekslid suurenesid 23 milj. mk., kontokorrent laenu d 33,4 milj. marga võrra, vaatamata, et selles 18,2 milj. mk. garantiilaenu d tagasitõmbamine; välisvaluuta vekslid, mis eelmisel nädalal kasvasid 242 milj. pealt 251,3 milj. mk. peale, kahanesid uuesti 245,3 milj. marga peale. Laenu d liikumist viimase kahe kuu jooksul iseloomustavad järgmised andmed (milj. markades):

Liikumine.

15.VIII.25 15.IX.25 15.X.25 15.VIII-15.X.25.

Diskonf. vekslid	1.695,6	1.707,6	1.758,2	+62,6
------------------	---------	---------	---------	-------

Kontok. ja garantiid laenu d	3.638,0	3.549,8	3.237,6	-400,4
Mitmesugused nõudmised	415,9	496,0	826,4	+410,5
	5.749,5	5.753,4	5.822,2	+72,7
Välisvaluuta vekslid	234,9	241,9	245,3	+10,4
	5.984,4	5.995,3	6.067,5	+83,1

Selle arvestamise järgi ulatab kogu laenu d kasvamine selle aja jooksul 83,1 milj. marga peale, millest suurem osa - 62,6 milj. marka - langeb diskonteeritud vekslite peale. Lähemal vaatlusel näeme kõikide laenu arvete suurenemist peaaegu kuu sees peale 15-dat septembrit. Siin läksid suuremad summad linatööstustele ja tarvitajate keskühisuse kaudu põllumajanduslikeks kasutamiseks, eriti põllurammu laialdasemaks müügiks, mis mõju avaldab edaspidi meie saagi peale Edasi, on käimas ettevalmistused Vene tellimiste vastuvõtmiseks, mille jaoks tooresaineid vaja muretseda jne. Osa laenu d juurdekasvust langeb siis selle otstarbe peale.

Hoiusummad kogusummas suurenesid 28,5 milj. marga võrra nädala jooksul, kuna riigikassa summad selles 1,4 milj. margalist kahanemist osutasid, kuna eelmisel nädalal hoiusummad üle 50 milj. marga suurenesid, selles 16 miljon marka riigikassa arves.

Hoiusummade suurenemine pole nähluseks mitte ainult Eesti Pangas, vaid on iseloomustav tunnust fänavu kogu rahaturul. Kapitali kogumisest kõnelevad kõik andmed ja, nagu kirjutusest teisel näeme, tõusevad fänavu hoiusummad pankades alatasa, mis-sugune nähtus läinud aastale võõras oli.

Viimased välisbörsede kursid.

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.	
	23.X	19.X	23.X	23.X	19.X	23.X	23.X	17.X	22.X	23.X	19.X	23.X
Naelsterling . . .	-	-	-	16.925	18.09	18.092	179.30	192.35	192.45	4.4875	4.6406	4.8456
Dollar	4.5018	4.84	4.8436	3.7575	3.74	3.7362	39.75	39.70	39.70	-	-	-
Prantsuse frank . .	86.13	109.90	115.00	19.70	16.50	15.75	209	179.5	175.5	-	-	-
Helveetsia frank . .	-	-	-	72.30	72.05	72.00	-	-	-	-	-	-
Rootsi kroon . . .	16.92	18.09	18.09	-	-	-	1059.5	1063.5	1063.5	-	-	-
Soome mark	179	192.75	192.18	9.44	9.405	9.41	-	-	-	Praaga		
Daani kroon	18.92	19.33	19.55	64.95	93.50	92.60	6.89	1001	977			
Hollandi gulden . .	11.44	12.045	12.04	148.05	150.25	150.25	1570	1598	1598	1924 a.	1925. a.	
Eesti mark	-	-	-	-	-	-	10.60	10.70	10.70	23.X	19.X	23.X
Kuld per unts. . . .	92/-	84/11,5	84/11,5	-	-	-	-	-	-	8.75	9.125	9.125
										-	-	-

Tallinna börs kursisedel

Bensiin, Vene	pd.	590—640
Ameerika		590—640
Piiritus, eksport. (excl. vaaf) fob	ltr.	—
Pesusooda, väljamaa	pd.	220
kodumaa	"	210—220
Seebikivi 76/77 ³ / ₀ , Vene	"	560—590
72/74 ⁰ / ₀ , Inglise	"	550—575
Värvid, nigrosiin vees sulav, välj.	"	9200—10000
tsinkvalge väljamaa	"	1350—1750
tinavalge	"	1500—1920
ooker	"	350—430
Väetisained, salpeeter, Norra	"	—
Tshiili	"	420
superfosfaat 17—18 ⁰ / ₀	"	—
" 18—20 ⁰ / ₀	"	675
Thomasjahu 17—18 ⁰ / ₀	"	590 —
"	"	—
"	"	—
Kaalisool 30 ⁰ / ₀	"	670—
" 40 ⁰ / ₀	"	840—
Kainiit 12 ⁰ / ₀	pd.	—
Vävelhapuammoniak	"	2750
Lubjalämmastik	"	1850
Paber, rotatsiooni	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda		
pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Aseri	pd.	770
Kriit, toores	pd.	140—150
pestud	"	120—135
Asfalt	"	120
Kivitörv	"	240—280
Puutörv	"	380—450
Lubi	"	50
"	"	—
Kips, tükkides	"	25
jahvatatud	"	35
krohvimise	"	45—70
Telliskivid, I. sort, tuhat.	"	5500—6000
Tuletikud, origin. kast (5000 toosi)	"	5060—5300
Tallanahk, Eesti nahast	"	5400—5600
Ameerika nahast I. s.	"	6000—6600
" II. s.	"	5400—5800
Puumaterjalid, D/BB	"	—
propsid; 7×7	"	—
liiprid	"	—
Põletispuud, sega 20 ⁰ / ₀ kaski, k.sld.	"	—

Prahid :

Lina		
Tallinn — Stettin	tonn sh.	18/-
— Ghent	"	—
— Dundee	"	—
— Belfast	"	—

Takud		
Puumaterjalid D/B/B/ Standard		
Tallinn — London	sh.	45/-
— E.C.C.P. (Ingl. Ida ja		
Lääne rand)	"	41—50/-
— Antwerpen	"	—
— Southampton	"	—
— Manchester	"	—

Segakaup		
Tallinn — Stettin	tonn sh.	12—25/-
— London	"	—
— Stockholm,	Rk.10	—35/-

Või		
Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6

Kartulid		
Tallinn —	tonn Rk.	—

		19.X.	21.X.	23.X.
1 dollar	O.	372	372	372
	M.	375	375	375
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1802	1802	1803
	M.	1817	1817	1818
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8850	8850	8850
	M.	8975	8975	8975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	937	937
	M.	947	947	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9985	9.975	9.975
	M.	10.085	10.075	10.075
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	9250	9260	9125
	M.	9450	9460	9325
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1650	1635	1565
	M.	1710	1685	1615
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.975	14.975	14.975
	M.	15.200	15.200	15.200
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1110	1110	1100
	M.	1135	1135	1125
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1490	1490	1460
	M.	1530	1530	1500
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	7400	7475	7525
	M.	7700	7775	7725
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1700	1695	1700
	M.	1740	1735	1740
	T.	—	—	—
100 Helveetsiafr.	O.	7175	7175	7175
	M.	7275	7275	7275
	T.	—	—	—
1 Tschervoneis	O.	1900	1900	1900
	M.	1935	1935	1935
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—